

Oponentský posudek k disertační práci JUDr. Antonína Valuše "Civilní spory mezi lékařem a pacientem při poskytování zdravotní péče"

Doktorand zpracoval disertační práci s výše uvedeným tématem na 196 stránkách vlastního textu. Obsahově je práce zaměřena ze značné části nejen na procesní problematiku, ale na odpovědnost za újmu z hlediska práva hmotného. První kapitola "Vztah lékař - pacient", která představuje polovinu obsahu disertační práce, se věnuje hmotněprávní úpravě, právním důvodům pro poskytování zdravotnické péče, postupu lege artis, informační povinnosti lékaře a obecné odpovědnosti lékaře za újmu způsobenou pacientovi. Až v druhé kapitole se autor dostává k vlastnímu tématu disertační práce.

Formální stránka disertační práce

Po formální stránce je disertační práce zpracována velmi dobře. Je napsána přirozeným jazykem a čtivě, v dobré úpravě. Citace literatury a judikatury je korektní, seznam použité literatury, judikatury a předpisů je bohatý. Lze vytknout jen zbytečně opakované citace judikatury, kupř. Nálezů Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 987/07 na str. 161 a 165.

Obsahová stránka práce

Obsahově je práce přínosná a zajímavá, s užitečným rozbohem některých prvků dokazování v angloamerickém právu. O některých názorech autora lze vést diskusi. Doktorand v první kapitole, oddílu 2. rozebírá smluvní základ vztahu mezi lékařem a pacientem, kdy se může podle okolností jednat buď o smlouvu o péči o zdraví nebo o smlouvu o dílo. Uvádí, že smlouva o péči o zdraví je obligací "de moyens", nikoliv "de resultat", což však v některých případech může být sporné, zejména pokud se týká kosmetických zákroků. V této souvislosti lze ale uvítat autorovu polemiku se závěry Nejvyššího soudu ohledně charakteru smluv mezi pacientem a lékařem - plastickým chirurgem.

Zajímavý by byl rozbor smluvního základu vztahů na pomezí zdravotní péče (porodní asistentky, lidové léčitelé a jiní kouzelníci, psychologové, osobní koučové a pod.).

Autor na jedné správně terminologicky rozlišuje mezi újmou majetkovou (škodou) a nemajetkovou, správně uvádí (str. 73), že nemajetková újma je specifická a povinnost k její náhradě postihuje škůdce pouze v případě, kdy tak stanoví zákon nebo je tak výslovně ujednáno v rámci smlouvy. Na druhé straně však zcela pomíjí tento problém, když pojednává kupř. o zvláštní odpovědnosti založené použitím vadné věci ve smyslu § 2936 ObčZ. Zákon zde hovoří jen o odpovědnosti za škodu (zřejmě nesprávně), autor se však přes tento nedostatek přenáší a bez dalšího toto ustanovení rozebírá jako ustanovení vztahující se obecně na újmu majetkovou i nemajetkovou (str. 95).

Přínosný je přehledný rozbor žalobních nároků Wrongful Conception, Wrongful Birth a Wrongful Life včetně analogických českých případů, a doktríny Loss of Chance.

Za podrobnější rozbor by stála nová úprava odpovědnosti za škodu způsobenou použitím věci § 2936 ObčZ), když posun od absolutní objektivní odpovědnosti k odpovědnosti za vadnost věci představuje mimořádné omezení možností pacienta domoci se náhrady; vadnost použité věci prokazuje žalobce. Byla by možná úprava, která by přenesla důkazní břemeno o kvalitě použité věci na žalovaného?

V dílčím shrnutí doktorand uvádí, že "faktická nerovnost (informační nerovnost mezi lékařem a pacientem) se ... přenáší i do roviny procesněprávní, neboť v případech, kdy v důsledku pochybení lékaře dojde ke sporu mezi lékařem a pacientem, může být tento autoritativně vyřešen jedině v soudním řízení." Pomíjí přitom možnosti stížnostního řízení před Českou lékařskou komorou.

V části druhé, věnované civilním sporům mezi lékařem a pacientem, je přínos práce zejména v partiích věnovaných břemeni substancování, vysvětlovací povinnosti nezatížené důkazním břemenem a způsobům kompenzace informačního deficitu na straně pacienta. Cenný je výklad angloamerického procesního institutu Disclosure a teorie Evidence Spoliation.

Závěr

JUDr. Antonín Valuš vypracoval a předložil zajímavou a přínosnou disertační práci, byť pouze z části na zvolené téma. Práce splňuje kritéria kladená na vědeckou práci i po formální stránce a je způsobilá k publikaci.

Z těchto důvodů práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

V Praze dne 5.10.2014

JUDr. David Uhlíř

